

УДК 630*502.7

В.І. ПАРПАН, В.С. КУДРА

**ВОЛОДИМИР КОРЖОВ:
ВЧЕНИЙ, ІНЖЕНЕР ЛІСОВОЇ ГАЛУЗІ
(З НАГОДИ 65-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)**

Володимир Леонідович Коржов – член-кореспондент Лісівничої академії наук України, перший заступник директора з наукової роботи, завідувач лабораторії лісових природозберігаючих технологій і транспорту Українського науково-дослідного інституту гірського лісівництва ім. П.С. Пастернака, інженер, кандидат технічних наук, старший науковий співробітник. Відомий в Україні і за її межами вчений, фахівець у галузі лісопромислового виробництва. Автор (співавтор) понад 175 друкованих праць, в тому числі винаходи, державні стандарти і правила та рекомендації виробництву. Приймав участь у розробці державних і регіональних програм та міжнародних документів, що стосуються лісової галузі. В.Л. Коржов нагороджений знаком «Відмінник лісового господарства України», Почесною грамотою Кабінету міністрів України, Почесною грамотою Верховної Ради України, Почесними грамотами Мінлісдеревпрому України і Держкомлісгоспу України.

Володимир Леонідович Коржов народився 10 жовтня 1950 р. у смт Коропець Монастирського району Тернопільської області. Після закінчення в 1967 р. із срібною медаллю Коропецької середньої школи навчався на лісоінженерному факультеті Львівського лісотехнічного інституту (тепер – Національний лісотехнічний університет України). У 1972 р., закінчивши навчання з відзнакою, отримав кваліфікацію інженера-технолога за спеціальністю „Лісоінженерна справа” і був рекомендований на наукову роботу. В 1972-1976 рр. навчався в заочній аспірантурі на кафедрі механізації лісозаготівель.

Трудову діяльність В.Л. Коржов розпочав у серпні 1972 р. викладачем спеціальних дисциплін (технологія лісозаготівель, сухопутний транспорт лісу, технічна механіка) у Закарпатському лісотехнічному технікумі, де працював до серпня 1975 року. У вересні 1975 р. розпочинає наукову діяльність на посаді старшого інженера відділу механізації лісового господарства Карпатського філіалу УкрНДЦЛГА (з 1991 р. – УкрНДГірліс). У липні 1976 р. його обрано за конкурсом на посаду молодшого наукового співробітника цього ж відділу. В червні 1977 р. переходить на роботу в науковий підрозділ Івано-Франківського проектно-конструкторського технологічного інституту Мінлісдеревпрому України (з 1994 р. – ВАТ „УкрПКТЛіспром”).

У цьому інституті протягом 23 років працював провідним інженером (1977-1980 рр.), головним конструктором (1980-1982 рр.), головним технологом (1982-1986 рр.) відділу лісового господарства і транспортного освоєння лісосировинних баз, завідувачем науково-дослідного відділу стандартизації і координації науково-дослідних робіт (1986-1988 рр.), заступником завідувача науково-технічного відділу (1988-1991 рр.), заступником директора з наукової роботи (1991-1995 рр.), заступником Голови правління (1995-1998 рр.), Головою правління (1998-2000 рр.). За результатами наукових досліджень В.Л. Коржов підготував під керівництвом професора М.О. Гайдара кандидатську дисертацію на тему “Обґрунтування параметрів і технології будівництва гірських лісових автодоріг з використанням відходів виробництва”, яку успішно захистив у 1994 р. в Українському державному лісотехнічному університеті (м. Львів).

З квітня 2000 р. працює в УкрНДГірліс, де започаткував і очолив роботу лабораторії лісових природозберігаючих технологій. У 2003 р. рішенням ВАК України В.Л. Коржову присвоєно вчене звання старшого наукового співробітника. З липня 2004 р. і дотепер – перший заступник директора з наукової роботи, одночасно керівник лабораторії лісових природозберігаючих технологій і транспорту.

З квітня 2000 р. працює в УкрНДГірліс, де започаткував і очолив роботу лабораторії лісових природозберігаючих технологій. У 2003 р. рішенням ВАК України В.Л. Коржову присвоєно вчене звання старшого наукового співробітника. З липня 2004 р. і дотепер – перший заступник директора з наукової роботи, одночасно керівник лабораторії лісових природозберігаючих технологій і транспорту.

Трудова діяльність Володимира Леонідовича присвячена науковим дослідженням та впровадженню їх результатів у напрямку вдосконалення технологічних процесів гірських лісозаготівель та ефективного використання лісових ресурсів; встановлення лісівничо-екологічної оцінки впливу різних систем машин і технологічних процесів на лісове середовище; зменшення негативного впливу лісозаготівель, покращення транспортної інфраструктури в лісовому фонді та планування дорожньої мережі; оптимізації параметрів гірських лісових автодоріг, раціоналізації процесів їх проектування та будівництва із застосуванням сучасних методів та використанням відходів промисловості. На основі виконаних досліджень В.Л. Коржов опублікував одноосібно та зі співавторами понад 175 друкованих праць. Він є співавтором відомих у галузі монографічних праць: “Наближене до природи лісівництво в Українських Карпатах” (2006 р.), “Посібник карпатського лісівника” (2008 р.), “Наближене до природи та багатофункціональне ведення лісового господарства в Карпатському регіоні України і Словаччини” (2014 р.).

Основним напрямком наукової діяльності В.Л. Коржова є комплекс досліджень з удосконалення транспортної інфраструктури в лісових масивах, як основи забезпечення раціонального, екологічно і соціально орієнтованого та економічно вигідного лісокористування. Значна його заслуга в цьому напрямку полягає в обґрунтуванні доцільності створення у лісах Українських Карпат постійно діючої транспортної мережі, яка базується на різних типах лісових автодоріг, що забезпечують безаварійний рух автомобілів з розрахунковими швидкостями. Під його керівництвом, ще в сімдесятих роках ХХ ст. розроблено нормативний документ з проектування гірських лісових автодоріг. Подальші дослідження дали змогу опрацювати й узаконити на державному рівні “Інструкцію по проектуванню лісових автомобільних доріг в гірських умовах Карпат” (1994 р.), яку досі застосовують. Під керівництвом В.Л. Коржова запроєктовано близько 80 лісових автодоріг загальною довжиною понад 250 км.

З метою забезпечення якості та надійності лісових автодоріг В.Л. Коржов здійснив дослідження із застосування нових матеріалів і відходів промисловості для укріплення дорожнього полотна. Спільно із колегами створив низку винаходів та розробив рекомендації з технології укріплення гравійних і щебених дорожніх покриттів відходами нафтодобування, нафтопереробки та соледобування, які набули широкого застосування на Прикарпатті. Оригінальними є виконані дослідження з використання, як гнучкого прошарку, відпрацьованої шліфувальної шкурки, значні обсяги якої утворюються на деревообробних і меблевих підприємствах.

Важливою складовою частиною для забезпечення ефективної експлуатації лісових автодоріг є запровадження їх належного технічного обліку. Для вирішення цієї проблеми, за ініціативи і під керівництвом В.Л. Коржова здійснюються багаторічні

системні напрацювання. Так, ще у 80-х роках ХХ ст. вперше у лісовій галузі розроблено “Інструкцію по технічному обліку і паспортизації лісових автомобільних доріг” (1985 р.). До неї складено “Еталон паспорта лісової автомобільної дороги” (1985 р.). Згідно з цими документами проведено паспортизацію понад 2100 км лісових автодоріг. Подальшим кроком у розвитку системи обліку стало опрацювання “Рекомендацій із впровадження цифрової системи нумерації лісових автомобільних доріг господарського призначення” (2007 р.), які застосовують на підприємствах лісової галузі.

На теперішньому етапі продовжуються роботи із застосуванням сучасних інформаційних технологій та засобів вимірювань. У 2012 р. створено експериментальний взірець геоінформаційної системи інвентаризації лісових автодоріг для ДП “Осмольське лісове господарство”, який забезпечує систематизацію на топографічній основі і можливість отримання в електронному вигляді інформації про розташування автодоріг, а також їхні технічні характеристики. Завдяки напрацюванням В.Л. Коржова, УкрНДГірліс з 2007 р. виконує функцію головної організації лісової галузі України з питань лісотранспорту, забезпечуючи проведення сучасної технічної політики в цьому важливому секторі лісогосподарського виробництва.

Іншим важливим напрямком наукової діяльності є проведення досліджень щодо оцінювання впливу гірських лісозаготівель на лісове середовище та розроблення заходів, спрямованих на вдосконалення технологічних процесів із застосуванням сучасних систем лісових машин. За активної участі В.Л. Коржова, розроблено “Рекомендації із застосування систем машин і технологій для проведення лісосічних робіт на рубках головного користування в Карпатському регіоні” (2010 р.), “Концепцію розвитку транспортної мережі в лісах Державного комітету лісового господарства України” (2010 р.), “Рекомендації з ведення лісового господарства в похідних ялинниках Українських Карпат” (2013 р.), “Рекомендації із оптимізації транспортної складової собівартості деревини” (2014 р.) та ін. Деякі результати наукових досліджень В.Л. Коржова знайшли відображення у “Державній програмі “Ліси України”, “Правилах рубок головного користування в гірських лісах Карпат”, “Порядку прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом (реконструкцією) лісових автомобільних доріг”.

Учений брав участь у процесах запровадження лісової сертифікації в Україні, як учасник ініціативної групи з розроблення національних стандартів лісової сертифікації, яка в 2004 р. опрацювала “Положення про робочу групу з питань добровільної лісової сертифікації в Україні”. В подальшому він був керівником групи фахівців інституту, яка розробляла інформаційно-аналітичні матеріали з лісової сертифікації для лісових підприємств Карпатського регіону.

Потрібно відзначити роботу В.Л. Коржова у напрямку вдосконалення взаємодії водного та лісового господарства стосовно запобігання та зменшен-

ня руйнівної дії повеней. Після руйнівної повені у Закарпатті (1998 р.), за його активної участі розроблено “Програму будівництва лісових доріг та впровадження природозберігаючих технологій лісозаготівель в гірських умовах Закарпаття”. Відповідно до цього документа, виділено та вкладено значні кошти на виконання робіт, спрямованих на ліквідацію наслідків повені, намічено низку заходів щодо зменшення негативного впливу лісозаготівель на гідрологічну роль лісів. Під керівництвом В.Л. Коржова у 2006-2011 рр. розроблено рекомендації з трансформації рослинності у зоні тимчасового затоплення чаш протипаводкових ємностей, запроєктованих інститутами “Укрводпроект” і “Львівдипроводгосп” для трьох рік у Закарпатській та Івано-Франківській областях.

Продовженням цього напрямку діяльності стала участь В.Л. Коржова у роботі 27-ї сесії робочих груп з управління гірськими водозборами Європейської лісової комісії (Словаччина, 2010 р.). Зараз він бере активну участь у роботі словацько-українського проекту “HYDROFOR: системи оптимального ведення лісового господарства, спрямовані на посилення гідрологічної ролі лісів у попередженні паводків у басейні річки Бодрог”, який реалізується за участю УкрНДІгірліс, ГО “ФОРЗА” і Національного лісового центру Словаччини.

Сфера наукових інтересів В.Л. Коржова не обмежується зазначеними вище проблемами розвитку лісогосподарського виробництва України. Він порушив питання підвищення ефективності лісокористування шляхом комплексного використання лісових ресурсів, зокрема і в енергетичних цілях. У цьому аспекті потрібно відзначити підготовлену за його участю “Регіональну програму поглибленої переробки деревини та її раціонального використання на 1995-2000 роки”. Особливу увагу приділяє енергетичному використанню біомаси дерев як одного із вагомих джерел відновлюваної енергії, застосування якого забезпечує зменшення викидів парникових газів. У низці публікацій і виступів ученого на різноманітних форумах відображені актуальність і шляхи вирішення цієї проблеми в Україні та її важливість для розвитку лісової галузі. Напрацювання В.Л. Коржова в цьому напрямку використані під час підготовки “Національної доповіді про лісогосподарську політику енергетичного використання біомаси дерев в Україні”, яка озвучена на міжнародному симпозиумі в Мінську (2010 р.).

Однією зі сфер діяльності В.Л. Коржова є участь у міжнародній науковій співпраці. Це – безпосередня робота у міжнародних проектах, представлення України на міжнародних заходах, організація дієвих контактів між українськими лісівниками та лісовими фахівцями європейських країн, а також налагодження співпраці з підприємствами Чехії, Австрії, Німеччини, які виготовляють сучасну техніку для гірських лісозаготівель. У 2002-2003 рр. у рамках проекту ТАСІС “Вдосконалення транскордонної системи збереження природи у Верховині”, він порушив питання вдосконалення транспортно-го доступу до гірських лісових територій, а також

шляхи запровадження лісової сертифікації. Особливо варто відзначити його участь у Швейцарсько-українському проекті розвитку лісів Закарпаття, який тривав з 2003 по 2010 роки. Впродовж перших трьох років В.Л. Коржов був керівником робочої групи, яка вирішувала проблему запровадження наближеного до природи лісівництва у карпатських лісах. Результатом роботи цієї групи став проект рекомендацій, які передані Держкомлісгоспу України.

Учений також брав участь у виконанні робіт упродовж 2005-2010 рр. у рамках чесько-українських проектів “Інструменти регіонального і господарського лісового планування для України” та “Системи диференційного ведення господарства в лісових екосистемах Українських Карпат”. Було вирішено питання запровадження на модельній території сучасних методів регіонального планування ведення лісового господарства і лісотранспортної мережі з використанням даних дистанційного зондування територій та можливостей ГІС-технологій.

За дорученням Держлісагентства України і Мінприроди України В.Л. Коржов представляє нашу державу в заходах, які організовує Міжнародний секретаріат “Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат”. Останніми роками він брав участь у розробленні “Стратегічного плану дій для впровадження Протоколу про стале управління лісами” та “Критеріїв і індикаторів для визначення пралісів Карпат”, які затверджено Четвертою конференцією сторін Карпатської конвенції у вересні 2014 року.

Крім наукової діяльності, В.Л. Коржов бере участь у процесах підготовки і підвищення кваліфікації фахівців різного профілю для лісопромислового виробництва. Впродовж 1977-1993 рр. читав лекції на Республіканських курсах підвищення кваліфікації керівних і інженерно-технічних працівників Мінліспрому України. З 2010 р. проводить заняття для різнопрофільних спеціалістів у Карпатському регіональному навчальному центрі «Укрцентркадриліс». У 2007-2012 рр. працював за сумісництвом доцентом кафедри лісознавства Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, де викладав дисципліни “Основи лісоексплуатації”, “Сухопутний транспорт лісу” і “Охорона праці”. Впродовж багатьох років головував у державній комісії зі складання державних іспитів та захисту магістерських робіт у НЛТУ України. Неодноразово був офіційним опонентом під час захисту кандидатських дисертацій.

За багаторічну плідну наукову діяльність В.Л. Коржова нагороджено Почесними грамотами Карпатського філіалу УкрНДІЛГА (1976, 1977), Івано-Франківського ПКТИ (1978, 1982, 1988, 1989), УкрНДІгірліс (2000, 2002, 2003, 2006, 2010, 2012, 2015), Івано-Франківської ОДА (2001), Івано-Франківського обкому профспілки працівників лісової галузі (1976), Мінлісдеревпрому (1983), Держкомлісгоспу України (2000, 2006) та відзнаками “Іменним годинником” (2008) і “Відмінник лісового господарства України” (2010). За внесок у розвиток лісівничої науки та впровадження розробок, у 2010 р.

В.Л. Коржова нагороджено Почесною грамотою Кабінету міністрів України, а за особливі заслуги перед Українським народом – Почесною грамотою Верховної Ради України в 2015 році.

З нагоди 65-річного ювілею зичимо Вам, Володимире Леонідовичу, міцного здоров'я, творчого довголіття і подальшої плідної праці на розвиток лісової галузі України, нових творчих здобутків та досягнень.

В.И. Парпан, В.С. Кудра

**ВЛАДИМИР КОРЖОВ: УЧЕНЫЙ,
ИНЖЕНЕР ЛЕСНОЙ ОТРАСЛИ
(К 65-ЛЕТИЮ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ)**

Владимир Леонидович Коржов – член-корреспондент Лесоводственной академии наук Украины, первый заместитель директора по научной работе, заведующий лабораторией лесных природосберегающих технологий и транспорта Украинского научно-исследовательского института горного лесоводства им. П.С. Пастернака, инженер, кандидат технических наук, старший научный сотрудник. Известный в Украине и за ее пределами ученый, специалист в области лесопромышленного производства. В период трудовой деятельности опубликовал единолично и в соавторстве более 175 печатных трудов, в том числе изобретения, государственные стандарты и правила, а также рекомендации производству. Принимал участие в разработке государственных и региональных программ и меж-

дународных документов, касающихся лесной отрасли. В.Л. Коржов награжден знаком “Отличник лесного хозяйства Украины”, Почетной Грамотой Кабинета Министров Украины, Почетной грамотой Верховной Рады Украины, Почетными грамотами Минлесдревпрома и Гослесхоза Украины.

V. Parpan, V. Kudra

**VOLODYMYR KORZHOV: SCIENTIST,
FOREST ENGINEER
(IN HONOR OF HIS 65TH BIRTHDAY)**

Volodymyr Leonidovych Korzhov is a corresponding member of the Forest Academy of Sciences of Ukraine, First Deputy Director of Science, Head of the Laboratory of environmental forest technology and transport of the Ukrainian Research Institute for Mountain Forestry named after P.S. Pasternak, engineer, PhD of technical science and a senior researcher. He is a well-known scientist, both in Ukraine and abroad, and a specialist in forest industry. He is an author and coauthor of more than 175 scientific articles, including inventions, state standards, as well as regulations and guidelines for the industry. He was taking part in creating state and regional programs and international documents for forestry sector. V.L. Korzhov was awarded with award of “Excellence in the Forestry of Ukraine”, a Diploma of the Cabinet of Ministers of Ukraine, a Diploma of the Supreme Council of Ukraine, honorary diplomas of the Ministry of Forest Industry of Ukraine and the State Committee of Forestry of Ukraine.